Motiva

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Isa-Maria Bergman, Taneli Varis
KEINO osaamiskeskuksen puolesta

10.10.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Pyyntö kirjallisesta asiantuntijalausunnosta

Asia: Asia: VNS 8/2022 vp Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen osaamiskeskuksen, KEINOn lausunto Valtioneuvoston huoltovarmuusselosta

Motiva kiittää KEINO osaamiskeskuksen puolesta mahdollisuudesta lausua ja nostaa esiin seuraavia huomioita.

Huoltovarmuuden kehittämislinjauksia

Huoltovarmuusselonteossa on tunnistettu oikein julkisten hankintojen merkitys huoltovarmuudelle ja toisaalta ne EU-sääntelyn reunaehdot, joiden mukaan hankintoja on tehtävä.

KEINO-osaamiskeskus toivoo erityisesti kiinnitettävän huomiota siihen, että julkisilla hankkijoilla on riittävät tiedolliset valmiudet sen tunnistamiseen mitkä hankintakategoriat ja hankinnan kohteet ovat huoltovarmuuden kannalta kriittisimpiä ja mitkä vähämerkityksellisempiä. Hankintalaki mahdollistaa tietyissä rajoissa esimerkiksi kotimaisuutta edistävien vaatimusten tai vertailuperusteiden asettamisen, mutta kaikissa hankinnoissa tämä ei huoltovarmuuden nimissä ole tarpeen tai hyödyksi.

Palveluntuottajia tai tavarantoimittajia mahdollisesti rajaavia kriteereitä asetettaessa on huomioitava, että myös toimiva kilpailu ja mahdollisuus hyödyntää useita tuottajia edesauttaa huoltovarmuutta. Kuten selonteossa toisaalla todetaan, on Suomelle tärkeää avoimen sääntöpohjaisen kansainvälisen kauppajärjestelmän vakaa toiminta ja edelleen kehittäminen.

Mahdollisten julkisia hankintoja koskevien lainsäädäntömuutosten toteutuksessa on varmistettava, että muutosten tavoitteet välittyvät hankintoja tekeville organisaatioille. Näin varmistetaan se, että muutokset johtavat huoltovarmuuden näkökulmasta oikean suuntaisiin toimenpiteisiin.

KEINO toivoo lisäksi huomioitavan, että useat ilmasto- ja ympäristösyistä käytettävät ja kehitettävät julkisten hankintojen vaatimukset edesauttavat myös huoltovarmuutta vähentäessään esimerkiksi neitseellisten raaka-aineiden tai fossiilienergian kulutusta. Näiden synergiahyötyjen löytäminen niin julkisissa hankinnoissa kuin muuallakin yhteiskunnassa on tulevaisuudessa yhä keskeisempää, kun vastattavana ovat huoltovarmuuden kehittämisen ohella myös ilmasto- sekä kiertotaloustavoitteet.

Helsingissä 12.10.2022

Motiva Oy

Vesa Silfver
toimitusjohtaja